

دانشگاه پیام نور

دانشکده مدیریت

مرکز تهران غرب

پایان نامه

برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته : مدیریت دولتی (گرایش منابع انسانی)

گروه : منابع انسانی

بررسی تاثیر عامل انسانی از دیدگاه شخصیتی ، رفتاری و فردی (جنسیت) در وقوع تصادفات و راههای کنترل و کاهش آن

(مطالعه موردی شهر تهران)

داود شکیبایی فر

استاد راهنما

دکتر رضا رسولی

استاد مشاور:

دکتر رضا شفیع زاده گروسی

بهمن ماه 1393

تقدیم به:

به پدر و مادر عزیزم

و

همسر مهربان و فرزند دلبندم

.....

تقدیر و تشکر

حمد و سپاس پروردگار یکتا را سزااست که عزیز و زیباست و طاعتش موجب قربت است. انجام این پژوهش را مدیون انسان‌های بزرگی هستم که محبت و خضوع را معنا کرده‌اند.

جناب آقایان دکتر رسولی و دکتر شفیع زاده اساتید بزرگوار راهنما و مشاور که با زبان کلمات ، قادر به سپاسگزاری از آنها نخواهم بود و از خداوند متعال سلامت و سعادت ایشان را خواستارم. هم‌چنین از همه‌ی دوستان و عزیزانی که با کمک‌های ارزنده خویش مرا در مراحل گوناگون یاری نمودند، تشکر و قدردانی می‌نمایم.

در پایان از همسر و خانواده عزیزم به دلیل حمایت های بی دریغ شان کمال تشکر را دارم .

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول:	9
کلیات پژوهش.....	9
1-1-1-1 مقدمه	10
1-2-1-2 بیان مسئله	10
1-3-1-3 اهمیت و ضرورت انجام پژوهش	11
1-4-1-4 اهداف پژوهش	12
1-4-1-1 اهداف کلی	12
هدف کلی پژوهش:	12
1-4-2-1 اهداف جزئی	13
اهداف جزئی این پژوهش عبارت‌اند از:	13
1-5-1-5 فرضیه های تحقیق	13
1-5-1-1 فرضیه اصلی	14
1-5-2-1 فرضیه‌های فرعی	14
1-6-1-6 تعاریف عملیاتی پژوهش	14
فصل دوم:	16
مروری بر ادبیات پژوهش	16

17	1-2-1. مقدمه
17	2-2-2. مبانی نظری
17	1-2-2-1. تعریف تصادف
19	2-2-2-2. تعریف خطای انسانی
19	3-2-2-3. رویکردهای تئوری بررسی خطای انسانی
20	1-3-2-2-1. انواع طبقه‌بندی خطاهای انسانی
21	4-2-2-4. عوامل انسانی مؤثر در بروز رخدادهای رانندگی
25	5-2-2-5. نقش شخصیت در وقوع تصادفات
27	1-5-2-2-1. نقش شخصیت راننده در کاهش شمار تصادف
29	2-5-2-2-2. رابطه بین ویژگی‌هایی شخصیتی و رانندگی پرخطر
35	6-2-2-6. عوامل رفتاری در سبب شناسی سوانح ترافیکی
	1-6-2-2-1. عوامل رفتاری که در درازمدت باعث کاهش توانمندی فرد در در هنگام رانندگی و مواجهه با خطر می‌شوند:
36	2-6-2-2-2. عوامل رفتاری که در کوتاه‌مدت توانایی فرد را در مواجهه با خطر کاهش می‌دهد:
37	3-6-2-3. رفتارهای خطرناک رانندگی
38	7-2-2-7. رابطه جنسیت و تصادفات رانندگی
40	8-2-2-8. شاخص‌های جمعیت‌شناسی (دموگرافی) و رفتار رانندگی
40	1-8-2-2-1. جنسیت، سن، تجربه و رفتار رانندگی

41	9-2-2. عوامل روان شناختی و رفتار رانندگی
41	1-9-2-2. تیپ شناسی شخصیت ، اختلال‌های شخصیت و رانندگی
43	10-2-2. برخی پژوهش‌های داخلی و خارجی انجام شده در این زمینه
49	11-2-2. مدل مفهومی پژوهش
50	فصل سوم:
50	روش‌شناسی پژوهش
51	1-3. مقدمه
51	2-3. روش پژوهش
51	3-3. جامعه و نمونه آماری
53	4-3. روش گردآوری داده
53	1-4-3. ابزار گردآوری داده‌ها
54	2-4-3. روایی و پایایی پرسشنامه
57	3-5-3. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها (اطلاعات)
58	3-5-1-مدل یابی معادلات ساختاری به روش حداقل مجذورات جزئی (نرم افزار PLS)
60	3-6. قلمرو تحقیق
61	3-7. مراحل پژوهش
62	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها
64	4-1- مقدمه

64 آمار توصیفی	4-2
70 پژوهش های فرضیه های مدل و	4-3
71 چگونگی آزمون	4-3-1
72 تحلیل روایی سازه و رتبه بندی زیر شاخص ها	4-3-2
79 پاسخ به فرضیات پژوهش بر اساس روش کمترین توان دوم جزئی (PLS)	4-4
80 1- فرضیه اصلی: نتایج آزمون سنجش تاثیر عامل انسانی بر وقوع تصادفات رانندگان	4-4-1
 2- نتایج آزمون سنجش تاثیر ویژگی های شخصیتی بر وقوع تصادفات رانندگان (فرضیه فرعی اول)	4-4-2
81	
 3- نتایج آزمون سنجش تاثیر ویژگی های رفتاری بر وقوع تصادفات رانندگان (فرضیه فرعی دوم)	4-4-3
81	
82 4-4-4 نتایج آزمون سنجش تاثیر عامل جنسیت بر وقوع تصادفات رانندگان (فرضیه فرعی سوم)	4-4-4
82 5-4-5 برآزش مدل مفهومی پژوهش چگونه است؟	4-5-5
84 فصل پنجم:	
84 بحث و نتیجه گیری	
85 1-5 مقدمه	
86 2-5 تفسیر یافته های پژوهش	
87 1-2-5 فرضیه اول: تاثیر ویژگی های شخصیتی در وقوع تصادفات رانندگی	
88 2-2-5 فرضیه دوم: تاثیر ویژگی های رفتاری در وقوع تصادفات رانندگی	
89 3-2-5 فرضیه سوم: تاثیر جنسیت در وقوع تصادفات رانندگی	

91 3-5-پیشنهادات
91 1-3-5-پیشنهاد بر اساس یافتههای پژوهش
92 2-3-5-پیشنهاد به محققین آتی
93 4-5- محدودیت‌های پژوهش:
93 1-4-5-محدودیت‌های در اختیار پژوهشگر
93 2-4-5-محدودیت‌های خارج از اختیار پژوهش
94 فهرست منابع
101 پیوست‌ها

فهرست جدول‌ها

عنوان

صفحه

55.....	جدول 3-1: ضرایب همبستگی، روایی واگرا و همگرای سازه‌ها.....
57.....	جدول 3-2: نتایج محاسبه پایایی پرسشنامه.....
77.....	جدول 4-1: نتایج بارهای عاملی.....
80.....	جدول 4-2: اثرات مستقیم، آماره t و نتیجه فرضیه‌های پژوهش.....
83.....	جدول 4-3: جدول اشتراکات.....
86.....	جدول 5-1: خلاصه نتایج و فرضیات پژوهش.....

فهرست نمودارها و اشکال

صفحه	عنوان
49.....	شکل 1: مدل مفهومی پژوهش.....
62.....	نمودار 3-1: مراحل انجام پژوهش.....
65.....	شکل 4-1: فراوانی جنسیت و تحصیلات جامعه مورد مطالعه.....
66.....	شکل 4-2: نمودار توزیع سابقه شغلی پاسخ دهندگان.....
67.....	شکل 4-3: نمودار توزیع شغلی پاسخ دهندگان.....
67.....	شکل 4-4: نمودار توزیع وضعیت درآمدی.....
69.....	شکل 4-5: نمودار توزیع سابقه رانندگی.....
72.....	شکل 4-6: مدل مفهومی پژوهش در حالت تخمین ضرایب استاندارد.....
74.....	شکل 4-7: ضرایب معناداری فرضیه‌ها در مدل.....
75.....	شکل 4-8: حالت تخمین ضرایب استاندارد برای فرضیه اصلی پژوهش.....
76.....	شکل 4-9: ضرایب معناداری فرضیه اصلی پژوهش در مدل.....

چکیده:

تصادفات یکی از بزرگ‌ترین مشکلات سلامتی عمومی در جهان است. این مشکل از این هم شدیدتر است زیرا قربانیان بیشتر جوان هستند و قبل از تصادف دارای سلامتی کامل بوده‌اند. به استناد گزارش ناجا به طور میانگین سالانه تا 30 هزار نفر در حوادث رانندگی در ایران جان خود را از دست می‌دهند که دومین عامل مرگ و میر در کشور بعد از مرگ و میر ناشی از بیماری‌های قلبی است و حدوداً تا 250 هزار نفر نیز مجروح می‌شوند. این آمار ایران را در بین رتبه‌های نخست تصادفات در بین کشورهای جهان قرار داده است. با توجه به گزارش‌های پلیس راهور ناجا و به استناد پژوهش‌های انجام شده در این زمینه در بین عوامل مؤثر در تصادفات سهم عامل انسانی بیشتر از دو عامل دیگر (راه و وسیله نقلیه) است و به بیش از 80 درصد می‌رسد. هدف اصلی این پژوهش شناسایی و سنجش عوامل انسانی از بعد شخصیتی، رفتاری و جنسیتی در وقوع تصادفات و راهکارهای اساسی کاهش آن در شهر تهران است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها توصیفی تبیینی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق، شامل متخلفین و شاکیان سوانح رانندگی شهر تهران بود که از این میان با استفاده از فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری تصادفی ساده 390 نفر به عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شد. روش جمع‌آوری داده‌ها بر اساس پرسشنامه محقق ساخته. به کمک نرم افزار pls مدل اندازه‌گیری برای ابعاد مؤثر بر وقوع تصادفات، بارهای عاملی قابل قبول استخراج شد و سه عامل مؤثر بر وقوع تصادفات شناسایی شده که بیش‌ترین میزان تاثیر گذاری بر وقوع تصادفات رانندگان، از جانب بعد ویژگی‌های شخصیتی بوده است زیرا بالاترین ضریب مسیر را داشته است (0.661). دومین و سومین رتبه رادر تاثیرگذاری، ویژگی‌های رفتاری و سپس عامل جنسیت بوده است.

کلید واژه‌ها: عوامل انسانی، تصادفات رانندگی، شخصیت، رفتار، جنسیت

فصل اول:

کلیات پژوه

1-1. مقدمه

در این فصل به بررسی کلیات تحقیق پرداخته خواهد شد. به همین منظور ابتدا مسئله تحقیق بیان می‌گردد و سپس به تشریح و بیان اهمیت موضوع پژوهش پرداخته خواهد شد. در ادامه نیز فرضیات و اهداف پژوهش بیان می‌گردد و در نهایت متغیرها و مؤلفه‌های تحقیق به صورت مفاهیم نظری و عملیاتی تعریف می‌شود.

2-1. بیان مسئله

سه عامل اساسی انسان-راه-وسیله نقلیه در بروز حوادث ترافیکی نقش بسزایی دارند. از آنجا که نظام عملیاتی توسط انسان‌ها به اجرا در می‌آیند می‌توان به درستی ادعا نمود که مهم‌ترین و موثرترین درصد بروز تصادفات عامل انسانی است، لذا شناخت انسان از بعد رفتاری و شخصیتی و بعد جنسیتی می‌تواند زمینه و بستر لازم را برای تدوین طرح‌ها و برنامه‌های موثر علمی و کاربردی برای کاهش ضایعات و آسیب‌های ناشی از حوادث ترافیکی را فراهم آورد. تصادفات یکی از بزرگ‌ترین مشکلات سلامتی عمومی در جهان است. این مشکل از این هم شدیدتر است زیرا قربانیان بیشتر جوان هستند و قبل از تصادف دارای سلامتی کامل بوده‌اند. به استناد گزارش ناجا به طور میانگین سالانه تا 30 هزار نفر در حوادث رانندگی در ایران جان خود را از دست می‌دهند که دومین عامل مرگ و میر در کشور بعد از مرگ و میر ناشی از بیماری‌های قلبی است و حدوداً تا 250 هزار نفر نیز مجروح می‌شوند. این آمار ایران را در بین رتبه‌های نخست تصادفات در بین کشورهای جهان قرار داده است. همچنین خسارت مالی و اتلاف وقت ناشی از این حوادث هزینه سنگینی را بر کشور تحمیل می‌کند. با توجه به گزارش‌های پلیس راهور ناجا و به استناد پژوهش‌های انجام شده در این زمینه در بین عوامل مؤثر در تصادفات سهم عامل انسانی بیشتر از دو عامل دیگر است و به بیش از 80 درصد می‌رسد. شخصیت، هیجان، احساس، ادراک، خطاهای ادراکی، علایق و نگرش‌ها، رفتارهای اجتماعی، یادگیری و ... می‌تواند با رفتار رفت و آمدی ارتباط داشته باشد به طوری که می‌توان گفت: بیماری‌های روانی و اختلال‌های شخصیتی با بروز مشکلات رفت و آمدی ارتباط دارند. رفتارهای رفت و آمدی مانند سایر رفتارها، تحت تاثیر تعلیم و تربیت بوده و در همان دوران کودکی شکل می‌گیرد (شیرمحمدی، 1385).

از مهم‌ترین عوامل رفتاری که منجر به سوانح ترافیکی می‌شوند عامل سرعت، نبستن کمربند ایمنی، عدم استفاده از کلاه ایمنی، مصرف الکل، مواد مخدر و مواد روان گردان، رفتارهای خطرناک، درک ناکافی از خطر، نگرش فرد، جامعه و دولت به مقوله ایمنی، ارزیابی نامناسب خطر و مخاطرات و انتخاب نامناسب

وسيله سفر را می توان نام برد. نتایج بررسی های مختلف نشان می دهد که مردها بیشتر و شدیدتر از زنان تصادف می کنند. در سنین 16 تا 20 و 21 تا 24 سال میزان مرگ مردان در تصادفات دو برابر زنان است ولی بعد از گرفتن گواهینامه کاهش تصادفات مربوط به خطاها در مردان 2 برابر کم می شود. مردان دو برابر بیشتر از زنان در هر سال خطر تخلف و رانندگی تهاجمی دارند و سه برابر بیشتر بعد از نوشیدن الکل تمایل به رانندگی دارند، کمتر کمربند می بندند و بیشتر رانندگان عصبانی را مردان تشکیل می دهند. در عوض زنان بیشتر به علت اختلال در ادراک فضایی و موقعیت یابی تصادف می کنند و در کل اعتماد به نفس رانندگی شان پایین است. دوار و اولسون (2007) نشان دادند که زنان نسبت به مردانی رانندگی محتاطتری دارند، به عبارت دیگر خطر آفرینی و خشونت کمتری دارند. آن ها تجربه رانندگی کمتری دارند و در طول روز و نسبت به مردان بیشتر سفرهای کوتاه مدت انجام می دهند (سبحانی، 1385).

آموزش رانندگان و عابران به منظور تثبیت قوانین ترافیکی، تبلیغات و برگزاری برنامه و میزگردهای تلویزیونی با موضوع نقش عامل انسانی در بروز حوادث ترافیکی، ایجاد مراکز بهداشتی و روانی برای بررسی سلامت روانی رانندگان، تلاش در جهت کاهش استفاده از مواد مخدر به خصوص در حین رانندگی، سیاست های تنبیهی و تشویقی توسط شرکت های بیمه و سایر سازمان های ذیربط در حمایت از رانندگان کم تخلف و تنبه رانندگان پر تخلف و... از مهم ترین روش هایی هستند که استفاده از آن ها تا حد زیادی می تواند باعث کاهش نقش عامل انسانی در ایجاد تصادف شوند. باید توجه کرد که از میان عوامل بوجود آورنده حوادث ترافیکی که عبارت اند از: عامل انسانی، راه، وسیله نقلیه و عامل محیط کنترل پذیرترین عامل، عامل انسانی است که با مهار آن می توان تاثیر بسیاری بر کاهش تلفات و تصادفات در کشور داشت. از این رو پژوهش حاضر بدنبال پاسخ به این پرسش می باشد که آیا عوامل انسانی در وقوع تصادفات از بعد رفتاری - شخصیتی - جنسیتی تاثیر دارد؟

3-1. اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

تصادفات بر هر سه بعد اقتصاد، بهداشت و سلامت روحی و روانی جامعه آثار منفی دارد: الف) تصادفات یک معضل اقتصادی برای جامعه می باشد: نرخ رشد تولید ناخالص داخلی در سال های اخیر 6/7 درصد بوده ولی سالانه حدود 7 درصد از تولید ناخالص داخلی در تصادفات جاده ها از بین می رود به طوری که ایران حداقل به طور مستقیم و غیر مستقیم روزانه بیش از 20 میلیارد تومان در تصادفات رانندگی زیان می بیند. ب) تصادفات یک معضل و تهدید کننده سلامت جامعه می باشد: براساس آمار

وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، حوادث رانندگی دومین عامل مرگ و میر در ایران است که 60 درصد از جراحات و تلفات ناشی از حوادث متعلق به حوزه حوادث رانندگی است. ج) تصادفات یک معزل اجتماعی جامعه است: تلفات و جراحات ناشی از تصادفات رانندگی تاثیر عظیمی بر خانواده‌ها دارد. بیش از 250 هزار کشته و مجروح به این معناست که یک چهارم میلیون خانوار به سمت فقر می‌روند ظرف مدت 10 سال گذشته 2/7 میلیون خانواده مستقیماً" با از دست دادن درآمد یا هزینه‌های ناشی از مراقبت از افراد مجروح یا معلول دائمی درگیر بوده‌اند. لذا نقش عوامل انسانی در تصادفات به صراحت تایید شده است که در دو مقوله خطاها و تخلفات قابل بررسی است که این دو مقوله را می‌توان در حوزه‌های رفتاری شخصیتی و از لحاظ جنسیتی انسان‌ها به بحث گذاشت. در رابطه با سابقه پژوهش، مطالعات انجام گرفته در ادبیات موضوعی این پژوهش حاکی از آن است که طرح‌های پژوهشی مشابه دیگری در راستای این تحقیق انجام پذیرفته است و برخی از محققان بر آن شدند تاثیر عوامل انسانی در بروز سوانح رانندگی را در تحقیقات خود بگنجانند.

نتایج این پژوهش به این صورت خواهد بود که نشان می‌دهد یک تصادف ترافیکی از عوامل متعددی ناشی می‌شود که از مهم‌ترین این عوامل عامل انسانی است. خصوصیات فردی اشخاص، تخلفات انجام گرفته به وسیله رانندگان و عابران، اختلالات روحی و روانی، عوامل مخدر، خستگی و خواب آلودگی، معلولیت، نامناسب بودن سیستم اعطای گواهینامه رانندگی، کمبود آموزش لازم برای رعایت مسایل ایمنی، جنسیت رانندگان و عابران و در مجموع از ابعاد شخصیتی، رفتاری و جنسیتی از مهم‌ترین عوامل انسانی هستند که باعث بوجود آمدن یک تصادف می‌شوند. از مهم‌ترین وظایف مسئولان، ایجاد امنیت در شبکه حمل و نقل کشور، شناخت این عوامل و تلاش در جهت کاهش آثار آنها در رخداد تصادف است.

4-1. اهداف پژوهش

1-4-1. اهداف کلی

هدف کلی از انجام این پژوهش را می‌توان تاثیر عوامل انسانی در وقوع تصادفات عنوان کرد تا بدین وسیله بتوان با شناسایی رابطه موجود بین عوامل مذکور زمینه را برای کنترل و کاهش حوادث رفت و آمدی در شهر تهران فراهم نمود.

پلیس راهور ناجا در حال حاضر با به‌کارگیری روش‌های علمی به دنبال کاهش میزان تخلفات و حوادث رانندگی و خارج شدن کشور از معضلات و بن‌بست‌های ترافیکی در سطح جاده‌ها و شهرها می‌باشد، لذا نیاز به تغییر دیدگاه مدیریتی خود در جهت آموزش، فرهنگ‌سازی، استفاده از تجهیزات مدرن و... را احساس می‌کند. این پژوهش در صدد آن است که با شناسایی برخی عوامل انسانی موثر (شخصیتی، رفتاری و جنسیتی) زمینه مناسبی را جهت نیل به اهداف سازمانی که همانا کاهش آمار تخلفات و حوادث رانندگی و معضلات ترافیکی در سطح شهرها و جاده‌های کشور است که مطالعه موردی آن شهر تهران در نظر گرفته شده است را فراهم آورد و تاثیرات هرکدام از عوامل را در وقوع تصادفات مورد بررسی و ارزیابی قرار داده و نتایج حاصله را به صورت کاربردی مورد بهره‌برداری قرار دهد.

1-4-2. اهداف جزئی

اهداف جزئی این پژوهش عبارت‌اند از:

1. بررسی تأثیر بعد رفتاری عامل انسانی در وقوع تصادفات
2. بررسی تأثیر بعد شخصیتی عامل انسانی در وقوع تصادفات
3. بررسی تأثیر بعد جنسیتی عامل انسانی در وقوع تصادفات

1-5. فرضیه‌های تحقیق

در این تحقیق، تأثیر عواملی که بر وقوع تصادفات دارای اهمیت ویژه‌ای هستند مورد بررسی و سنجش قرار می‌گیرد. سه متغیر شامل: شخصیت، رفتار و جنسیت حاصل از انتخاب خبرگان و مدیران پلیس راهنمایی و رانندگی و اساتید دانشگاه در رشته مدیریت به عنوان عوامل انسانی مورد نظر در راستای هدف متعالی این پژوهش یعنی برطرف نمودن بخشی از مشکلات ترافیکی و در راس آن تصادفات انتخاب گردیده‌اند.

این پژوهش دارای یک فرضیه مهم و سه فرضیه فرعی به شرح ذیل می‌باشد.

1-5-1. فرضیه‌ی اصلی

عوامل انسانی در وقوع تصادفات رانندگی تأثیر دارد.

1-5-2. فرضیه‌های فرعی

- 1- ویژگی‌های شخصیتی در وقوع تصادفات رانندگی تأثیر دارد.
- 2- رفتار انسان‌ها در وقوع تصادفات رانندگی تأثیر دارد.
- 3- جنسیت انسان در وقوع تصادفات رانندگی تأثیر دارد.

1-6. تعاریف عملیاتی پژوهش

1- عامل انسانی

تعریف پرفسور **Chapanis**: عوامل انسانی اطلاعاتی درباره رفتار، توانایی‌ها، محدودیت‌ها و سایر مشخصه‌های انسان کشف می‌کند و این اطلاعات را در طراحی ابزارها، دستگاه‌ها، سیستم‌ها، وظایف شغل‌ها و محیط‌های مختلف به کار می‌برد تا بیش‌ترین بهره‌وری، ایمنی، راحتی و کارایی را در هنگام استفاده انسان داشته باشد. عامل انسانی توسط پرسشنامه محقق ساخته 49 سوالی با طیف 5 گزینه‌ای لیکرت سنجیده می‌شود و شامل سه بعد عوامل شخصیت (در این پژوهش منظور ویژگی‌های شخصیتی که رانندگان موقع رانندگی از خود بروز می‌دهند) با 17 سوال از سوال شماره 1 تا 17، ویژگی‌های رفتاری (رفتار در این پژوهش منظور خصوصیات رفتاری که رانندگان حین رانندگی بروز می‌دهند) با 24 سوال از سوال شماره 18 تا 41، و عامل جنسیت (در این پژوهش منظور از جنسیت کلیه عوامل انسانی اعم از مرد و زن می‌باشد) با 4 سوال از سوال شماره 42 تا 45 و وقوع تصادفات رانندگی با 4 سوال، از سوال شماره 46 تا 49 می‌باشد.

2- شخصیت

شخصیت در واقع همان اخلاق عملی، رفتار، گفتار و فکرو اندیشه آنان است که بخشی از آن در وجود او به صورت فطری و غریزی وجود دارد و بخشی دیگر آن اکتسابی است یا به عبارت ساده‌تر به مجموعه افکار و اندیشه‌ها، گفتار و رفتار در اجتماع شخصیت گفته می‌شود. در تعریفی دیگر اغلب مردم شخصیت هر فرد انسانی را با عامل‌هایی مانند رعایت آداب و اصول اخلاقی، آراستگی و سطح فهم و

اطلاعات او می‌سنجند. اما در اصطلاح علمی جامعه‌شناسی، شخصیت مفهوم و تعاریف خاص دارد. از همه تعاریف‌های قدیم و جدید درباره شخصیت می‌توان چنین نتیجه گرفت که شخصیت شامل ترکیبی از ویژگی‌های بدنی-زیستی، روانی و اجتماعی است که بر اثر شرایط زیستی-اجتماعی برای شخص، در اذهان دیگران ایجاد می‌شود و به فرد نحوه رفتار و تطابق خاصی را که همراه با عاطفه و احساس ویژگی‌های معینی است، القا می‌کند. (اتکینسون^۱ 1373) هیجان طلبی، سازش‌پذیری، عصبی بودن، اخلاقی بودن، مسولیت‌پذیری و خلاقیت ارتباط مستقیم با سوانح ترافیکی دارد. (لاژون^۲ 1998)

3- رفتار

به مجموعه‌ای از بایدها و نبایدها که یک فرد انجام می‌دهد رفتار می‌گویند، رفتار عبارت است از جمیع فعالیت‌هایی که از موجود زنده سر می‌زند و یا شیوه و سلوک برخورد و واکنشی که تحت شرایط مختلف از خود نشان می‌دهد، بنابراین رفتار را می‌توان فعالیت تلقی کرد، یعنی کلیه رفتارها فعالیت محسوب می‌شود در واقع آن چه فرد فکر می‌کند و انجام می‌دهد رفتار است.

4 - جنسیت

در این پژوهش منظور از جنسیت کلیه عوامل انسانی اعم از مرد و زن می‌باشد.

1. etkinson

2. Lajunen

فصل دوم:

مروری بر ادبیات پژوهش